

FIGURA ELOGIADA

# Mor Stéphane Hessel, pare de la indignació

El diplomàtic i autor d'«Indigneu-vos!» traspasa després d'una vida de lluita contra la injustícia

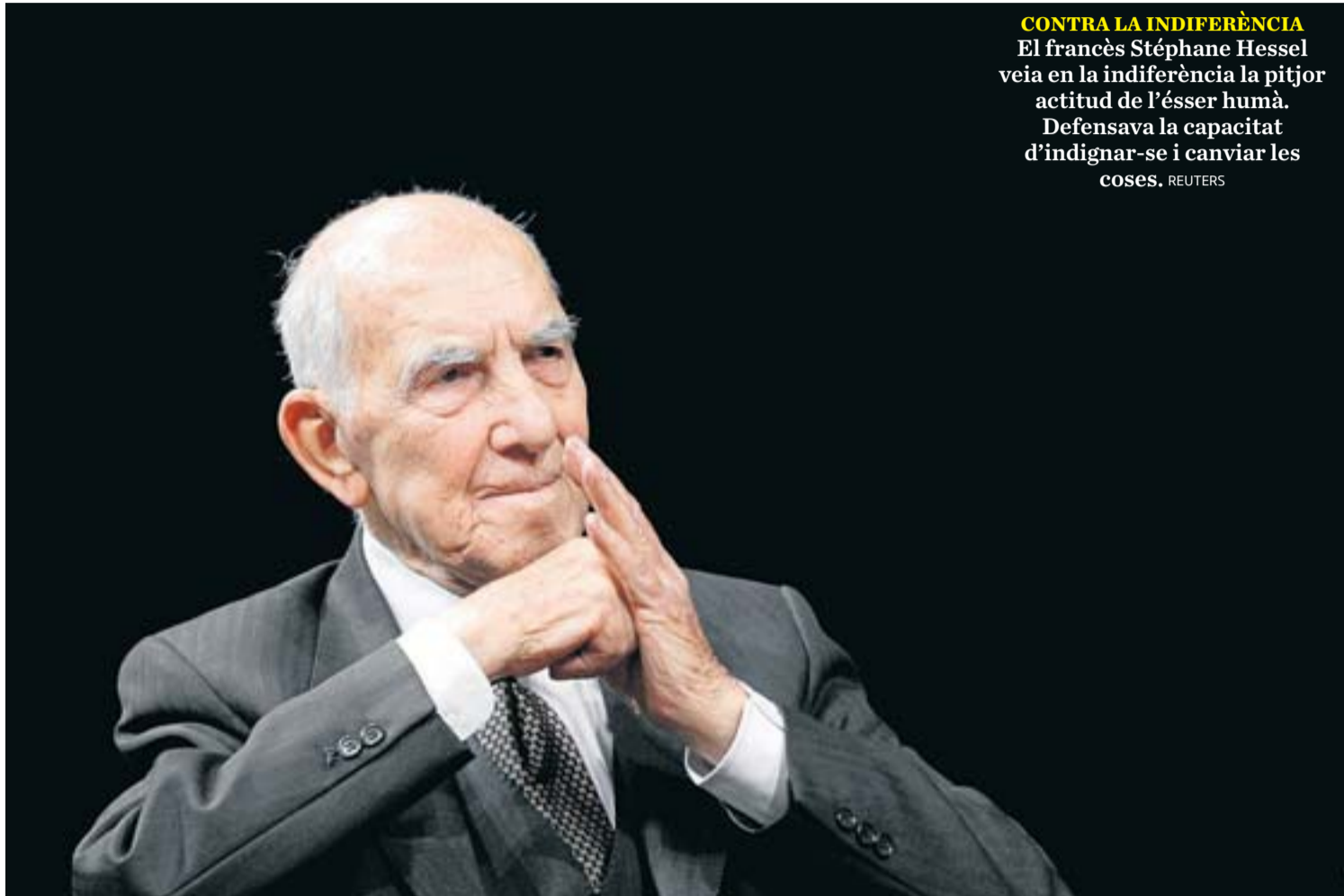
Stéphane Hessel va combatre els nazis, va defensar les causes perdudes i va protagonitzar un inesperat fenomen editorial en plena eclosió de la crisi. França li va retre aahir un homenatge unànim.

ÀLEX VICENTE  
PARÍS

El diplomàtic francès Stéphane Hessel, figura de la resistència contra la invasió nazi i protagonista del fenomen editorial *Indigneu-vos!*, va morir aahir a la matinada a París. Nascut a Berlín el 1917, any de la Revolució Soviètica, en una família de jueus convertits al protestantisme, va viure a França des dels vuit anys en un ambient intel·lectual i progressista. El seu pare va traduir Proust a l'alemany al costat del filòsof Walter Benjamin, mentre que la seva mare, de vida aliena a les convencions de l'època, inspiraria la novel·la *Jules i Jim*, d'Henri-Pierre Roché, triangle amorós que François Truffaut va portar al cinema.

El compromís polític va vehicular la vida d'Hessel. Mobilitzat contra els nazis des del 1939, seria capturat com a presoner, abans d'escapar-se i retrobar Charles de Gaulle a l'exili londinenc. De tornada a França, tornaria a ser arrestat i internat al camp de concentració de Buchenwald, on tornaria a escapar-se de la mort. Quan la guerra es va acabar, Hessel va redactar la Declaració Universal dels Drets Humans i va iniciar una llarga carrera com a diplomàtic a Nova York, Alger i Ginebra, que es veuria propulsada després de l'arribada de François Mitterrand a la presidència el 1981. El va promoure ambaixador i el va nomenar delegat interministerial per a la integració.

El combat contra la injustícia el portarà a unir-se a la defensa dels sensepapers i de la causa palestina. Durant l'emergència de la segona esquerra de Michel Rocard, d'inclinació socialdemòcrata, Hessel apostarà per canviar de bàndol i



**CONTRA LA INDIFERÈNCIA**  
El francès Stéphane Hessel veia en la indiferència la pitjor actitud de l'ésser humà. Defensava la capacitat d'indignar-se i canviar les coses. REUTERS

col·laborar amb el primer ministre en missions governamentals.

La gran sorpresa de la seva vida va ser, segons la seva pròpia confessió, el fenomen protagonitzat pel manifest *Indigneu-vos!*, un petit llibre de 32 pàgines aparegut el 2010, que va aconseguir vendre més de 4 milions d'exemplars arreu del món (a només tres euros) i es va convertir en referent per a moviments ciutadans de tanta envergadura com el 15-M, les protestes a Grècia o l'Ocupa Wall Street. El llibre no semblava destinat a una audiència massiva, però el context imposat per la crisi va acabar donant-li un ressò imprevis. Tot va començar quan els responsables d'una modesta editorial de Montpeller van



**Trajectòria**  
Va redactar la Declaració Universal dels Drets Humans i va exercir de diplomàtic

**Pronòstic**  
"La dreta espanyola no solucionarà res", va dir Hessel del govern del PP

sentir Hessel fent un discurs sobre "el deure d'indignar-se" i van decidir que calia compartir la seva saviesa amb la resta del món. Hessel no va cobrar drets d'autor, sinó que va preferir donar l'equivalent dels guanys generats a diversos *think tanks* i al Tribunal Russell sobre Palestina, del qual Hessel va ser president d'honor.

#### Elogis d'Hollande

França li va retre aahir un homenatge unànim. El president François Hollande va elogiar "una gran figura de vida excepcional, consagrada a la defensa de la dignitat humana", i va assegurar que Hessel "ens deixa una lliçó: la de no resignar-se davant de cap injustícia". Mentrestant, una petició encapçalada per l'excandidata presidencial ecologista Eva Joly exigia aahir que Hessel sigui enterrat al panteó de París, al costat de les grans personalitats franceses.

Malgrat la seva imatge pública d'*indignat* antiliberal, Hessel va donar suport més aviat a una esquerra pragmàtica i moderada. Després d'anar a les llistes de la coalició Europa Ecologia el 2010, Hessel va tornar a les files socialistes i va donar suport a Hollande durant la batalla per l'Elisi, així com a Alfredo Pérez-Rubalcaba a les generals del 2011. Mesos més tard, va reconèixer les disfuncions de la seva pròpia teoria i va considerar que la revolta *indignada* havia afavorit l'alternança a tot preu. Va pronosticar una nova onada d'indignació contra Rajoy, flamant president amb majoria absoluta. "La dreta espanyola no solucionarà res", va augurar. —

#### Les frases

**Acèrrim defensor de la capacitat dels homes de canviar les coses**

#### Stéphane Hessel

DIPLOMÀTIC I INTEL·LECTUAL

"La pitjor actitud és la indiferència. Implica perdre un dels components essencials que dignifiquen l'ésser humà: la capacitat d'indignar-se i el compromís que en sorgeix"

"Sóc optimista, perquè, al llarg de la meua vida, he vist canviar coses que tothom assegurava que no es podien canviar"



JORDI PIZARRO

#### EL BITLLET

## Icona ètica de la indignació

No, Hessel no va crear la Primavera Àrab, ni el 15-M, ni *Occupy*: els moviments socials són fruit de molts factors. Tampoc hi va fer una gran aportació intel·lectual. Però *Indigneu-vos!* els va donar un nom i els va proposar una actitud davant l'atzucac d'un sistema en què l'economia al servei d'uns pocs havia trobat l'aliança –en lloc del fre– de la política. I va connectar amb gent no motivada per la política i l'activisme. Mentre tothom assistia atònit a l'èxit de marxes i acampades, organitzades per gent anònima i escampades per les xarxes socials, la figura d'Hessel va permetre a analistes i periodistes posar-hi cara i "explicar-ne" el perquè. esclar, la trajectòria vital va facilitar que esdevingués icona de la reacció ètica: havia participat –amarat de compromís i fe– en bona part dels esdeveniments claus del s. XX: dels camps de concentració a l'ONU, de la tirania a la Declaració dels Drets Humans, de la resistència contra el nazisme a la solidaritat amb Palestina.

JORDI ARMADANS  
DIRECTOR DE LA FUNDACIÓ PER LA PAU

